

Lekce 6

Struktura:

Dialog

Ustálená spojení

Slovíčka

Gramatika

Cvičení

Víte, že.....?

Dialog:

Et familiebilde

Jana kommer på besøk til Ola igjen. På vei ut får hun øye på et gammelt bilde og spør...

Jana: Hvem er de? Er det familien din?

Ola: Ja, det er det. Det er mormor og morfar sammen med foreldrene mine på en konfirmasjonsfest.

Jana: Er det hjemme hos besteforeldrene dine?

Ola: Ja, det er ute i hagen.

Jana: Er den høye mannen faren din?

Ola: Ja, det er min far. Til høyre står broren hans med kona si. De er forresten skilt nå.

Jana: Ja, akkurat. Og hvem er det der lenger borte? Hun ser veldig bra ut.

Ola: Hun er en kjent skuespillerinne.

Jana: Sier du det?

Ola: Hun er kjæresten til fetteren min. Hun er veldig vakker.

Jana: Ja, det er hun. Men nå må jeg faktisk gå hjem. Takk for meg.

Ustálená spojení:

på vei ut – na cestě ven; cestou ven

å få øye på noe – spatřit něco

til høyre (for) – napravo (od)

Sier du det? – Opravdu? (i ironicky)

å se ut – vypadat

Takk for meg – Děkuji.

Slovíčka:

et familiebilde – rodinná fotografie

igjen – znovu, zase

gammel – starý

et bilde – fotografie; obraz, obrázek

å spørre – ptát se; jeg spør

en konfirmasjonsfest – oslava biřmování

hos – u (u osob)

besteforeldre - prarodiče

en hage – zahrada

høy – vysoký

en mann - muž; manžel

å stå – stát

en/ei kone - manželka

skilt – rozvedený

akkurat – přesně; ano (potvrzení)

lenger borte - támhle vzadu

veldig – velmi, velice

kjent – známý

en skuespillerinne/skuespiller – herečka

en kjæreste – přítel, přítelkyně; partner, partnerka

vakker – krásný

faktisk – opravdu, skutečně, v podstatě

En familie (rodina):

en/ei mor - matka

en sønn – syn

en mamma – máma, maminka

en fetter – bratranec

en/ei søster – sestra

en/ei kusine – sestřenice

en/ei datter – dcera

en morfar – dědeček (otec od matky)

et barn – dítě

en/ei mormor – babička (matka od matky)

en far – otec

en/ei bestemor - babička

en pappa – táta, tatínek

en/ei farmor – babička (matka od otce)

en farfar/morfar/bestefar – dědeček

en farfar – dědeček (otec od otce)

en bror – bratr

en bestefar - dědeček

Gramatika:**Přivlastňovací zájmena:**

Osobní zájmeno	Přivl. Zájmeno – muž. rod	Přivl. Zájmeno – žen. rod	Přivl. Zájmeno – stř. rod	Množné číslo	
Jeg	Min	mi	mitt	mine	můj, moje,...
Du	Din	di	ditt	dine	tvůj, tvoje,...
Han	hans	hans	hans	hans	jeho
Hun	hennes	hennes	hennes	hennes	její
det (neživ.)	dets	dets	dets	dets	jeho, její
den (neživ.)	dens	dens	dens	dens	jeho, její
Han	sin	si	sitt	sine	svůj, svoje,...
Hun	sin	si	sitt	sine	svůj, svoje,...
Den	sin	si	sitt	sine	svůj, svoje,...
Det	sin	si	sitt	sine	svůj, svoje,...
vi	vår	vår	vårt	våre	náš, naše,...
dere	deres	deres	deres	deres	váš, vaše
de	deres	deres	deres	deres	jejich
de	sin	si	sitt	sine	svůj, svoje,...

Postavení přivlastňovacích zájmen

V norštině může přivlastňovací zájmeno stát před i za podstatným jménem, ke kterému se vztahuje. Pokud stojí přivlastňovací zájmeno před podstatným jménem, je toto podstatné jméno v neurčitém tvaru. Pokud stojí přivlastňovací zájmeno za podstatným jménem, je toto podstatné jméno v určitém tvaru.

Neurčitý tvar	Určitý tvar	
min bror	broren min	můj bratr
din far	faren din	tvůj otec
hans kone	kona hans	jeho manželka
hennes kjæreste	kjæresten hennes	její přítel
deres datter	datteren deres	vaše/jejich dcera

- Přivlastňujeme-li osobám, je v dnešní norštině přirozenější postavení přivlastňovacího zájmena za podstatným jménem (např. **hagen min**, **tannlegen din**, **moren min**)
- U podstatných jmen ženského rodu se často požívají mužská přivlastňovací zájmena před podstatným jménem (např. **min kone** místo **mi kone**, **min datter** místo **mi datter**), zatímco za podstatným jménem jsou obvykle obě varianty, **boka mi/boken min**, **datteren min/dattera mi**, **moren min/mora mi**
- **Pozor! Han Leser boka si** – čte svou knihu; **Han Leser boka hans** – kniha patří někomu jinému – čte *jeho* knihu

Přivlastňování:

V norštině přivlastňujeme pomocí genitivní koncovky **-s** (následuje podstatné jméno v neurčitém tvaru) nebo pomocí předložky **til** (předchází podstatné jméno v určitém tvaru):

Janas bror/broren til Jana – Janin bratr, bratr Jany

kjæresten til fetteren min/ min fetters kjæreste – bratrancova přítelkyně, přítelkyně bratrance

Přídavná jména:

Přídavné jméno přibírá koncovku podstatného jména, které rozvíjí. Přídavná jména středního rodu přibírají obvykle koncovku **-t**, v množném čísle koncovku **-e** (výjimky probereme v jedné z následujících lekcí).

Mušský rod	fin	høy	pen	stor
Ženský rod	fin	høy	pen	stor
Střední rod	fint	høyt	pent	stort
Množné číslo	fine	høye	pene	store

Příklady:

Mannen er høy.

Kjæresten hans er vakker.

Bildet er gammelt.

Jentene er pene.

Cvičení:**Doplňte chybějící slova z úvodního dialogu:**

Jana: Hvem er de? Er det familien

Ola: Ja, det er det. Det er mormor og morfar foreldrene mine på en konfirmasjonsfest.

Jana: Er det hjemme hos besteforeldrene dine?

Ola: Ja, det er i hagen.

Jana: Er den mannen faren din?

Ola: Ja, det er far. Til står broren hans med kona De er forresten nå.

Jana: Ja, Og hvem er det der lenger borte? Hun ser veldig bra

Ola: Hun er en skuespillerinne.

Jana:

Ola: Hun er kjæresten til fetteren min. Hun er veldig

Jana: Ja, det er hun. Men nå må jeg faktisk gå hjem.

Každé z uvedených podstatných jmen spojte s příslušnými přivlastňovacími zájmeny (určitý i neurčitý tvar):

en bror (min, vår, deres), ei kone (hans), en hage (hennes, din, min), et kort (hans, vår, deres)

Doplňte přídavné jméno:

mannen er (høy), kona hans er (vakker), glasset er (stor), bildet er (gammel), jentene er (pen), universitetet er (stor), studenten er (flink), studentene er (flink), leilighetene er (fin), filmen er (interessant), filmsamlinga er (stor), pølsa er (god), brødet er (gammel), flaska er (full – plný), posene er (fin)

Přivlastňujte uvedeným osobám:

Vzor: Jana, bror – Janas bror, broren til Jana

1. Ola, mor 2. Elin, kjæreste 3. Mannen, avis 4. Studenten, glass 5. Familien, hus 6. Søsteren, flaske 7. Halvor, familie 8. Broren, pølse 9. Eva, pose 10. Far, bilde

Přeložte:

To je tvoje rodina? Ano, je. Je to můj bratr se svojí manželkou. Ten vysoký muž je můj bratranec. Moje žena je krásná. Jdu na návštěvu ke svým prarodičům. Jejich syn je student. Děkuji!

Jeho byt je pěkný. Naše sbírka filmů je velká. Film je zajímavý. Párky jsou dobré. Sklenice je velká. Fotka je stará. Student je pilný. Jeho žena je krásná.

Víte, že.....?

- ❖ Od 21. května 2012 již Norsko nemá státní církev, protože norský parlament schválil změnu Ústavy, kterou od sebe tyto dvě instituce nadobro oddělil. Obřad **biřmování (komfirmasjon)** má však v norském prostředí velkou tradici a pravděpodobně tedy budou tento slavnostní obřad mladí Norové zažívat i v budoucnosti. Biřmování je pro Nory velkým svátkem a pojí se s rodinnou oslavou. Přátelé a příbuzní přicházejí konfirmantům (kterým je většinou 14 či 15 let) blahopřát a posílají jim přání, peníze a dárky. Stejně jako na 17. květen, také na slavnost biřmování Norové oblékají kroje.

- ❖ Mnoho mladých párů v Norsku dává přednost soužití ve společné domácnosti, bez požehnání úřadu nebo oprávněné církve, před soužitím v manželství. Těmto párům se v norštině říká **samboere** (en samboer – druh/družka).